TATAR MASALLARI

Derleyen ELMİRA KARJAN Resimleyen CAN AYETHAN

Türk Dünyası Masalları

gendas

TATAR MASALLARI

gendaş

TATAR MASALLARI

Yeni Seri: 38

Türk Dünyası Masalları 2

© Gendaş A.Ş., İstanbul 1998

Tanatım amaçlı kısa alıntılar dışında yayıncının
yazılı izni olmaksızın metin ve resimler
hiçbir yolla çoğaltılamaz.

Birinci Basım
Ekim 1998

ISBN 975-308-039-5

Direktör
Hasan Öztoprak

Editör
Adnan Özer

Kapak ve iç tasarım
Hüseyin Takmaz

Dizgi
Gendaş A.Ş.

Kapak, İç Baskı ve Cilt
Kaya Matbaacılık (656 62 20)

GENDAŞ A.Ş.

Çatalçeşme Sok. No: 19 Cağaloğlu-İSTANBUL
Tel: (0212) 527 10 20 - 512 33 86 Fax: (0212) 520 82 12

TATAR MASALLARI

Ne Daha Değerlidir

Beyaz Yılan

Üvey Kız

Hüner Kazandırır Hünersizlik Batırır

Derleyen ELMİRA KARJAN Resimleyen CAN AYETHAN

NE DAHA DEĞERLİDİR?

Uzun zaman önce eskiden tüccarlık yapmış ve tam üç bin altın para kazanmış bir ihtiyar adam ve Yiğit adında çok sevdiği bir oğlu varmış. Oğlu on beş yaşına ayak bastığında ihtiyar çok hastalanmış. Eskisi gibi uzak seferlere çıkıp ticaret yapacak hali yokmuş. Bir gün oğlunu yanına çağırıp şöyle demiş:

- Oğlum, benim yerime geçip ticareti öğrenme zamanın geldi. Ben sana bin altın para vereceğim. Tüccarlarla uzak seferlere çıkıp ne satın alman gerektiğini ve nereye satman gerektiğini onlardan öğrenmelisin. Bunun için paranı akıllıca harca. Şunu aklında tut ki dünyada altından daha değerli hiçbir şey yoktur.

Oğlu bin altın parayı alarak tüccarlarla birlikte uzak bir şehre sefere çıkmış. Ama o diğer tüccarlar gibi hemen mal aramaya koyulmayıp, şehri dolaşmaya başlamış. Gezerken çok büyük bir binaya rastlamış. Binanın penceresinden içeriye göz attığında içerideki birçok delikanlı dikkatini çekmiş. Yiğit buranın nasıl bir yer olduğunu sorunca şu yanıtı almış:

- Bu zengin çocuklarının bilim öğrendiği bir okuldur.
- Peki. Beni bu okula kabul ederler mi?
- Eğer paran varsa kabul ederler.

Yiğit okula girip baş öğretmeni arayıp bulmuş.

- Ben de bilim öğrenmek istiyorum, değerli öğretmenim, demiş.
- Eğer bin altının varsa isteğini kabul ederiz, diye cevap vermiş öğretmen. Okulumuzda okumak çok pahalıdır. Burada sadece zengin çocukları okurlar.

Yiğit yanında tam bin altının bulunduğuna çok sevinmiş ve parasının tümünü vererek okula kabul edilmiş. Birlikte geldiği tüccarlar ise çocuğu bir süre aradıktan sonra kendi yollarına devam etmişler.

Yiğit okulda çok büyük başarı göstermiş. Bir gün öğretmeni ona:

- Ben sana bildiğim her şeyi öğrettim. Artık okuma yazma biliyorsun. Öğrendiklerinin yararını gör, diyerek onu yolcu etmiş.

Yiğit evine geri dönmüş. Anne ve babası onun dönüşüne çok sevinmişler. Babası ona:

- Hadi oğlum anlat. Ticaret nasıl geçti? Ben sana bin altın vermiştim. Sen kaç katını getirdin? diye sormuş.

- Affedersin baba; diye cevap vermiş. Ben bir altını bile getirmedim. Fakat onun yerine daha büyük bir hazineyle döndüm. Bir yıl boyunca okula gittim. Böylece verdiğin bin altını bilim için harcadım.

- Ah benim bedbaht aptal oğlum! diye bağırmış babası, senin hiç aklın yokmuş. Sen benim

öğütümü hiç anlamamışsın. Ben sana dünyada en değerli şeyin altın olduğunu söylemiştim. Sense benim altınlarımı okuma yazmaya tercih ettin! Şimdi söyle, okuma yazma sana ekmek olacak mı?
- Hayır baba. Ben boşu boşuna okumadım. Bilim, ticaret yapmama yardımcı olur. Sen bana bin altın daha ver. Ben ticaret yapmaya gideyim.

Bu sefer delikanlı tüccarlarla bir başka şehre gitmiş. O yine mallara hiç bakmadan şehri gezmeye çıkmış. Gezerken uzaklardan çok hoş bir müzik sesi duymuş. Müzik sesinin geldiği tarafa doğru gittiğine oranın kaval çalmayı öğreten bir müzik okulu olduğunu görmüş. Yiğit başöğretmeni arayıp bularak ona kendisinin orada eğitim almak istediğini söylemiş.

- Bir yıllık eğitim, bin altındır. Eğer bin altının varsa seni kabul ederiz, demiş öğretmen.

Yiğit bin altınını verip okulda kalmış. Yanındaki tüccarlar ise onu bulamayıp şehirden uzaklaş-

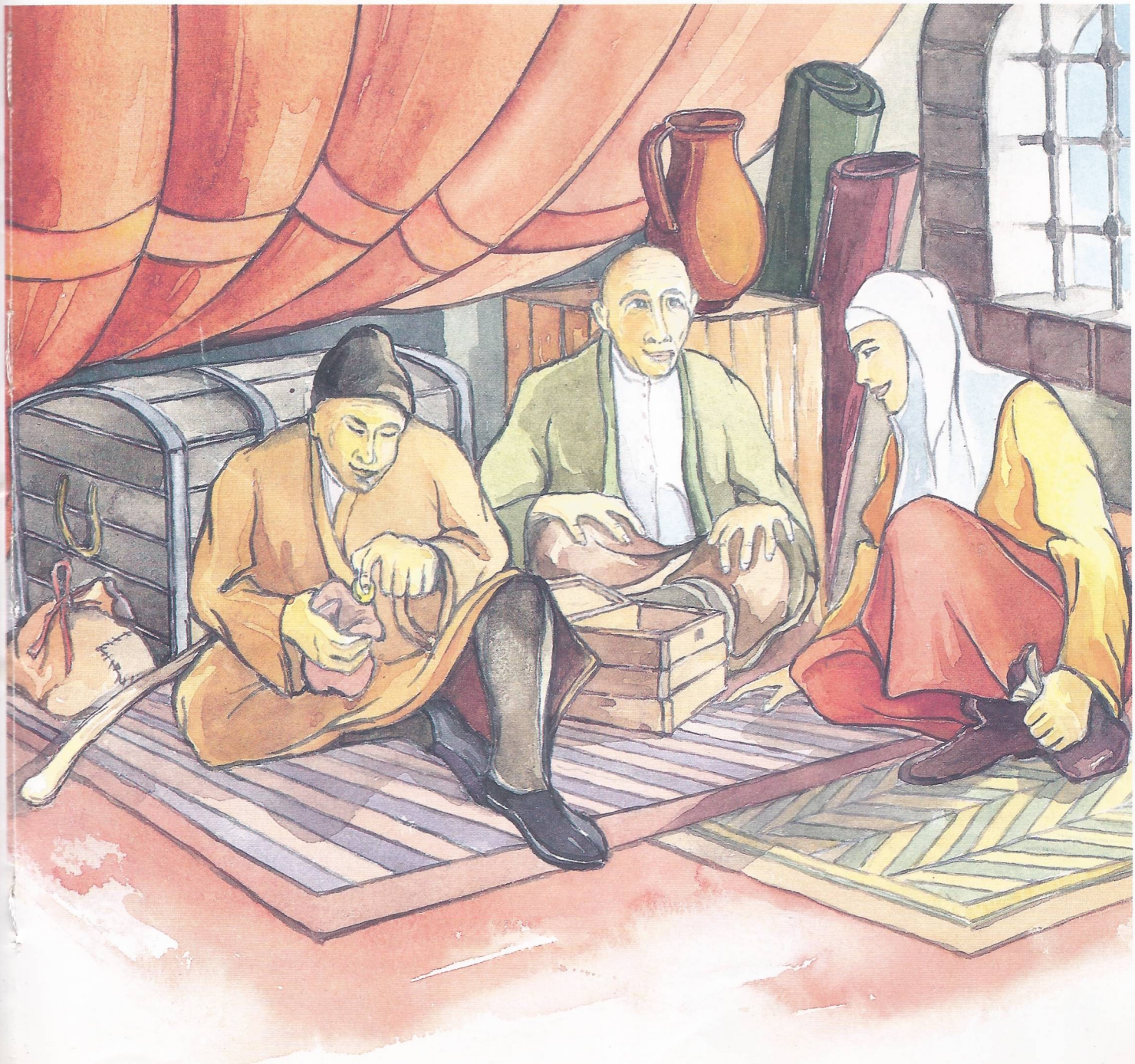

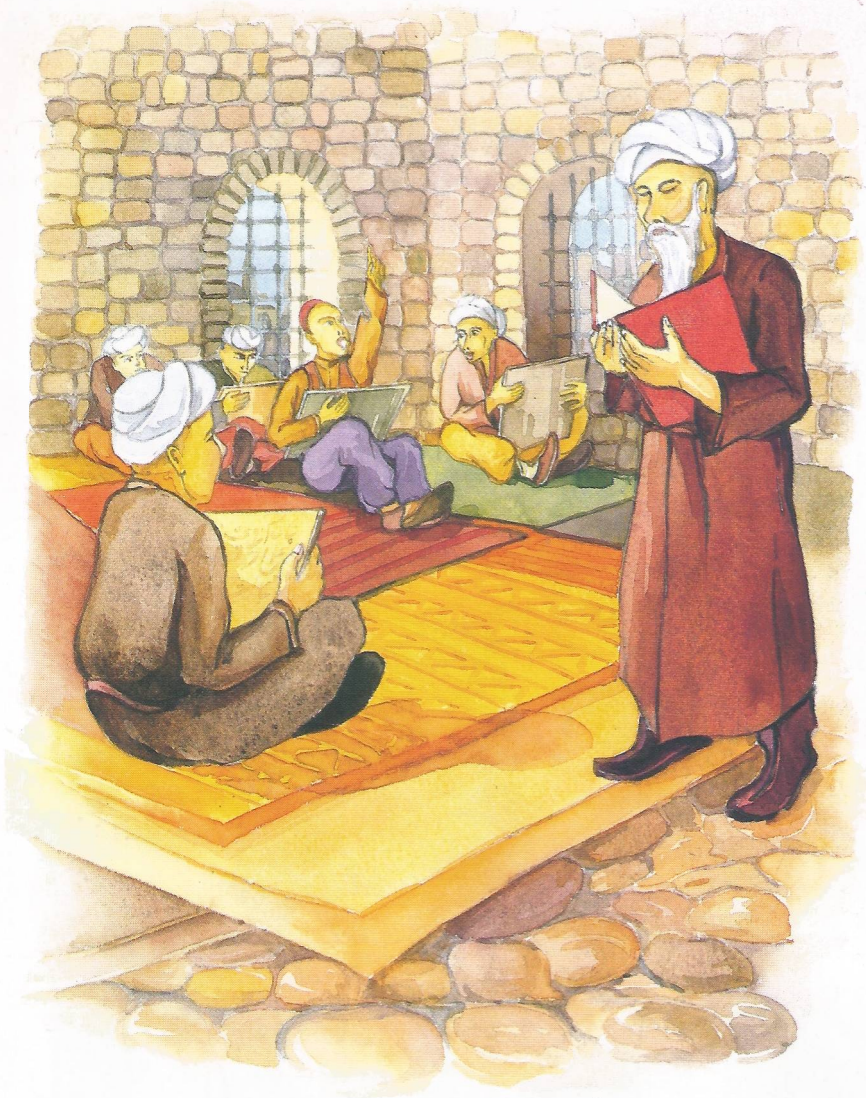

mışlar.

Yiğit çok yetenekli imiş ve bir yılda kavalı herkesten iyi çalmayı öğrenmiş. Bunun üzerine öğretmeni evine dönebileceğini söylemiş.

Yiğit evine geri dönmüş. Anne babası çok sevinmişler. Babası şöyle demiş:

- Oğlum! Bu sefer boşuna paranı harcamamış ve akıllıca ticaret yapmış olmalısın? Söyle hadi, nasıl ticaret yaptın ve ne kadar kâr ettin?

- Üzgünüm baba, ben bu sefer de paradan hiç kâr etmedim. Paramı yine okula yatırdım. Bunun sayesinde kaval çalmayı öğrendim, demiş yiğit.

- Ey, Allahım! Bu aptal oğlu bana ne için verdin? diye isyan etmiş babası. Sen müziğin altından daha değerli olduğunu mu düşünüyorsun?

- Kızma baba. Bana son kez bin altın daha ver. Bu sefer gerçekten ticaretle uğraşacağım.

Babası ona bin altın daha vermiş. Yiğit yine tüccarlarla yola çıkmış. Çok uzun yol yürüyüp bir şehre ulaşmışlar. Tüccarlar onun için mal bulup hesabını ödemek üzere bırakıp gitmişler. Yiğit ise hesabı ödeyip malları almak yerine şehri dolaşmaya gitmiş. Şehirde satranç öğreten bir okula rastlamış. Yiğit yine parasının tümünü verip okula kaydolmuş.

Yiğit satranç öğrenmeye çok itina gösterip, bir senede bütün öğrenci ve öğretmenlerden daha iyi bir oyuncu olarak evine dönmüş. İyice ihtiyarlamış olan babası şöyle demiş:

- Göster altınlarını değerli oğlum. Bana acı. Sakın param yok deme.

- Ne çare baba? Gerçekten de param yok. Fakat onun yerine satranç oynamasını bilirim. Bu ise çok iyi zekâ gerektiren bir oyundur.

Babası bağırmaya başlamış:

- Hayatım boyunca senin için biriktirdiğim üç bin altını boşuna harcadın! Benim sana verecek param kalmadı! Nereye gitmek istersen oraya git ve ne yapmak istersen onu yap! Artık sana ihtiyacım yok.

Baba böylece oğlunu evden kovmuş. Yiğit de nereye gideceğini ve ne yapacağını şaşırıp sokaklarda dolaşmaya başlamış. O artık 18 yaşında boylu boslu güçlü bir delikanlıymış.

Kendi kendine "Tüccarlar kervanına hizmetçi olsam fena olmazdı. Onlarla gezip dünyayı dolaşır-

dım," diye düşünüyormuş. O sırada uzak ülkelere gidecek olan bir kervan görmüş. Yiğit kervanbaşına yaklaşıp sormuş:

- Hizmetçiye ihtiyacınız var mı?

Kervan sahibi Yiğit'i baştan aşağı bir süzdükten sonra cevap vermiş:

- Hizmetçiye ihtiyacımız var. Giyecek ve yiyecek karşılığında çalışacaksın. Kabul edersen yarın yola çıkacağız!

Ertesi sabah kervan sefere çıkmış. Az gitmişler, uz gitmişler susuz bir çöle gelmişler. İyice susadıkları bir anda eski bir kuyuyu fark etmişler. Kuyunun dibine bakıp parlayan suyu görünce çok sevinmişler. Birkaç kere iple aşağı kova indirip su çekmeyi denemişler. Sonunda ip kesilerek kova derin kuyuya düşmüş. Kervan sahibi yeni hizmetçisine:

- Sen aramızdaki en gencimizsin. Kuyuya sen in ve aşağıdaki kovayla bize su gönder! demiş.

Yiğit kuyuya inince su zannettiklerinin parlayan altın olduğunu görmüş. Yiğit kovaya altın doldurup ipe bağlamış. Diğer hizmetçiler de kovayı çekmişler. Kervanbaşı su yerine kova dolu altını görünce çok şaşırmış ve sevincinden kuyuya bakıp:

- Orada daha var mı? diye sormuş.

- Var! diye cevap vermiş yiğit.

Hizmetçiler kuyudan on beş kova altın çekmişler.

- Daha var mı? diye tekrar sormuş kervan başı.

- Bundan başka yok, diye cevap vermiş yiğit, artık beni çıkartın.

Hizmetçiler onu tam çekip çıkartacakken kervanbaşı ipi bıçakla kesivermiş. Yiğit kuyunun dibine düşmüş. "Artık o benim neme lazım. Eğer çıkartırsam altından pay talep edecek. O olmazsa altının hepsi benim," diye düşünmüş kervanbaşı kendi kendine.

Kuyunun dibinde kalan Yiğit, etrafına dikkatlice baktığında demir bir kapı fark etmiş. Kapıdan ufak bir odaya girmiş. Odada yaşlı bir cin uyuyormuş. Duvarda da asılı bir kaval varmış. "Allahım, ben kimin hazinesini kovaya doldurmuşum," diye düşünen Yiğit duvarda asılı kavalı alıp çalmaya başlamış. Müzik sesini duyan yaşlı cin uykusundan uyanıp şöyle demiş:

- Ben yüzlerce yıldan beri burada oturup şu hazineleri korudum. Bu yüzden köreldim. Senin muhteşem müziğin gözlerimi açarak beni yeniden dünyaya getirdi. Sen kimsin talihli yiğit? İyiliğin karşılığında benden ne istersin?

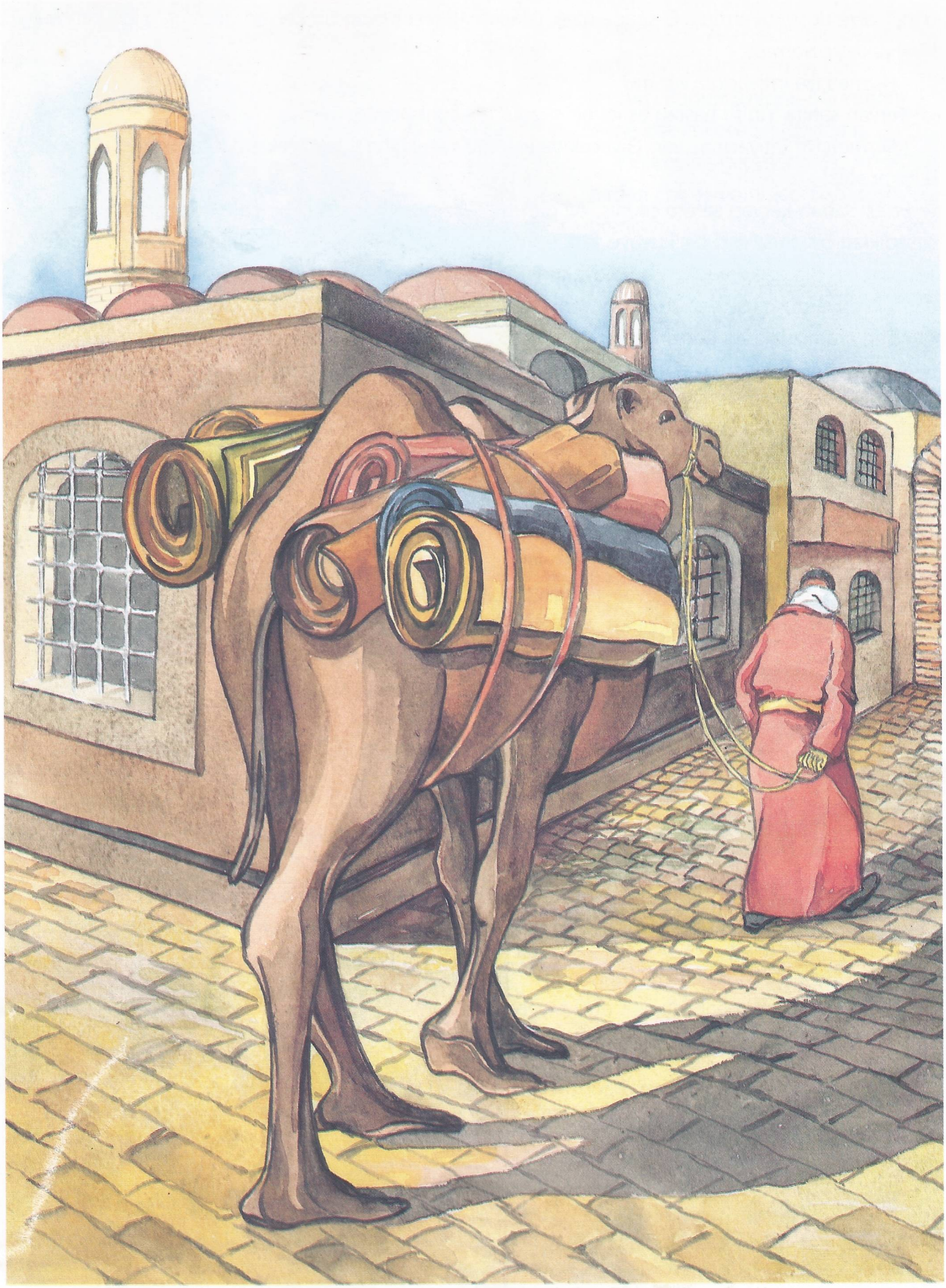

- Ey, buranın hürmetli sahibi? Benim senin hiçbir şeyine ihtiyacım yok. Benim tek isteğim, kervana yetişmeme yardımcı olman.

Yiğit bunları söyler söylemez kendini kervanın yanında bulmuş. Sanki hiçbir şey olmamış gibi eski işine koyuluvermiş. Yiğit'in tekrar dönmesinden ve sessiz sedasız işine devam etmesinden endişelenen kervanbaşı: "Eğer bu çocuk olanlara ses çıkartmadan işine devam ediyorsa bu bir hilekârdır. Benim bunu önlemem gerekir," diye karar vermiş. Şehre iki gün kala karısına bir mektup yazıp onu delikanlıya vererek:

- En iyi atı al ve şehre koş. Şu mektubu karıma vereceksin. Seni yaptıkların için mükafatlandırmasını emrettim, demiş.

Yiğit mektubu alıp yola çıkmış. Giderken kendi kendine: "Kervanbaşı benim bulduğum altınları alıp beni kuyuda bırakmıştı. Ona nasıl güvenilir? Karısına ne yazdığını öğrenmeliyim," diye düşünmüş ve mektubu açtığında şu satırlara rastlamış: "Sevgili eşim! Eve büyük bir hazine getiriyorum. Hazinenin hepsine sahip olabilmek için bu mektubu götüren çocuğu öldürtmen gerekir. Sevgili kızıma selam söyle. Çok geçmeden onu yanaklarından öpeceğim. Geldikten sonra onun istediklerinin hepsini satın alacağım."

Delikanlı gülümsemiş ve okulda okuma yazma öğrenmesinin yararını gördüğüne çok sevinmiş ve kervanbaşının yazısıyla aynen şöyle yazmış: "Benim en güvenilir eşim! Ben bu mükemmel çocuğun sayesinde hazineye gömüldüm. Onu kızımla evlendireceğime dair söz verdim. Ben dönene dek düğünü yapın. Ben iki gün sonra yetişirim."

Yiğit mektubu kervanbaşının karısına vermiş. Kervanbaşının karısı mektubu okuduktan sonra kızına şunları söylemiş:

- Baban seni şu delikanlıyla evlendirmek istiyor. Sen kabul eder misin?

Yiğidi pek beğenen genç kız teklifi kabul etmiş. Aynı gün düğün yapılmış.

Ertesi gün yiğit, sabah erkenden her zamanki gibi şehri gezmeye gitmiş. Şehri dolaşırken çok büyük ve muazzam bir saraya yaklaşmış. Etrafı pek kalabalıkmış.

- Bu padişah sarayıdır, diye cevap vermiş kalabalıktan birisi. Burada padişah gençlerle satranç oynar. Eğer kim ona üç kere yenilirse onu öldürecek. Eğer kim onu üç kere yenerse ona güzel kızını verecek. Fakat bugüne kadar padişahtan daha iyi oyuncu çıkmadı. Birçok gencin kafası uçtu...

"Galiba bu sınava benim de girmem gerek. Sanırım bu konuda kendimi sınayacak zaman geldi," diye düşünmüş yiğit ve saraya girmiş.

Genişliği at yarışması yapacak kadar engin bir salonda, vezir ve komutanların çevrelediği satranç masasının yukarısında padişah oturuyormuş. Salondaki herkes içeri giren delikanlıya bakmış.

- Sen benden hiç korkmuyor musun delikanlı? diye sormuş padişah.

- Korkmuyorum, diye cevap vermiş delikanlı.

Böylece oyuna başlamışlar. İlk iki oyunda padişah yenmiş.

- Kafan uçmak üzere delikanlı! demiş padişah.

Fakat üçüncü oyunda delikanlı yenmiş. Dördüncü ve beşinci oyunlar da padişahın yenilmesiyle sona ermiş.

- Bir daha oynayalım! Hazinemin yarısını koyuyorum! diye haykırmış padişah. Veziri onun kulağına şöyle fısıldamış:

- Ah ulu padişahım! Oyuna yarı hazinenizi koymanız sakıncalı değil mi?

- Benim onu bir kere yenmem gerekir. Ondan sonra onun kafasını kestireceğim, diye cevap vermiş kızgın padişah. Yeni oyunu da yiğit almış. İyice sinirlenen padişah:

- Oyuna hazinemin diğer yarısını ve tahtımı da koyuyorum! diye bağırmış.

Veziri onun kulağına tekrar fısıldamış: "Ah ulu padişahım. Siz bütün varlığınızı kaybetmek üzeresiniz. Böyle yapamazsınız. Ona kızınızı ve hazinenizin yarısını verip kurtulunuz."

- Bu sefer ben onu yeneceğim ve kafasını kestireceğim. Ondan sonra her şey benim olacak, diye bağırmış padişah.

Oyuna girişmişler ve tekrar delikanlı kazanmış. Sonra padişaha şöyle demiş:

- Artık ben padişahım! Seni de baş kadı tayin ediyorum. Kızını da istemiyorum. Çünkü benim karım var. Yarın şehre çok büyük ve zengin bir kervan gelecek. Kervan sahibiyle kervanbaşını saraya getirteceksiniz.

Ertesi gün muhafızlar şehre dönen kervanbaşıyla, kervan sahibini saraya getirmişler. Kervanbaşı padişahı görünce gözlerine inanamamış: "Derin kuyuda bırakıp öldürmek istediğim, daha sonra öldürülmesi için eşime gönderdiğim çocuk bu değil miydi?" Yiğit onun düşündüklerini tahmin etmiş gibi:

- Evet, kervanbaşı. Bir defasında soyup diğer defasında da öldürmek istediğin çocuk işte benim!

Böylece Yiğit saray hizmetçilerine başından geçenleri anlatmış.

Başkadı ve onun eskiden idare ettiği saray hizmetçileri, zalimin başının kesilmesi gerektiğini ileri sürmüşler. O zaman Yiğit şöyle demiş: "Zulüm arkada kaldı. Kervanbaşı benim kayınbabamdır, ben onun kızıyla evliyim. Bu yüzden ona yaşam veriyorum. Varsın yaşasın."

Daha sonra yiğit öz ana babasını saraya aldırtmış. Babası oğlunun padişah oluşuna sevinerek,

- Sevgili oğlum! Hiç altının olmadığı halde bu servete nasıl ulaştın? diye hayretle sormuş.

- Bilgilerimle baba, demiş Yiğit, artık bilimin altından daha değerli olduğuna inanmış olmalısın.

BEYAZ YILAN

Bir zamanları bu dünyada bir padişah yaşamış. Padişah bir gece uyurken bir rüya görmüş. Sabah kalkıp halkını toplamış ve "Eğer kimse benim huzuruma gelip de rüyamda ne gördüğümü söyleyebilirse ona yüz altın para veririm. Söyleyemeyenlerin ise kafasını keserim," diye ilan etmiş.

O şehirde fakir bir yiğit varmış. Onun zalim bir karısından başka hiç kimsesi ve hiçbir şeyi yokmuş. Zalim karısı gece gündüz kocasından kurtulmanın yollarını düşünürmüş. Padişahın fermanını o da duymuş tabii. Hemen padişahın huzuruna gidip:

- Benim kudretli ve ulu padişahım! Senin gördüğün rüyayı benim kocamın bildiğini bilmelisin. Bilmekle beraber senin yanına gelmek istemiyor, diye diz çökmüş.

Padişah zalim kadına inanmış ve hizmetçilerini zavallı yiğiti getirmeleri için yollamış. Yiğit olanları duyunca korkudan beti benzi kaçıp mosmor kesilmiş. Artık Tanrı'ya yalvarıp bu dünyayla vedalaşmış.

Umutsuzca padişahın sarayına doğru gitmiş. Yolda bir beyaz yılana rastlamış ve başını eğip selamlamış.

Beyaz yılan:

- Hey, hayırlı insan! Sen böyle başın eğik, gözlerin yaşlı nereye gidiyorsun? diye sormuş.

Yiğit yılana olanların hepsini eksiksiz anlatmış. Onun kaygısını dikkatle dinleyen yılan:

- Fakat sen gidip gitmemekte özgür değil misin? demiş.

- Hayır, özgür değilim. Benim, gece gündüz benden nasıl kurtulacağını düşünen zalim bir karım var. İşte o hana gidip benim rüyayı bildiğim halde gitmek istemediğimi söylemiş. Padişah da bana hizmetçilerini gönderdi. Ben ona gitmek zorundayım, demiş göz yaşlarını akıta akıta.

Ona acıyan yılan:

- Hey zavallı, öyleyse padişahın rüyasında ne gördüğünü ben sana söyleyeyim. Fakat sen, padişahın vereceği yüz altın parayı bana getireceğine söz ver, demiş.

Yiğit:

- Varlık, zenginlik iyidir, değerlidir. Fakat hayat ondan daha değerlidir. Ben hiçbir şey istemiyorum. Sadece hayatımı kurtar, diye yalvarmış.

- Sen padişahın huzura girdiğinde padişah sana: "hey garip, ben rüyamda ne gördüm?" diye sorunca, sen "rüyanda gördüğün kurttur." diye cevap vereceksin. Parayı bana getirmeyi unutma, demiş beyaz yılan.

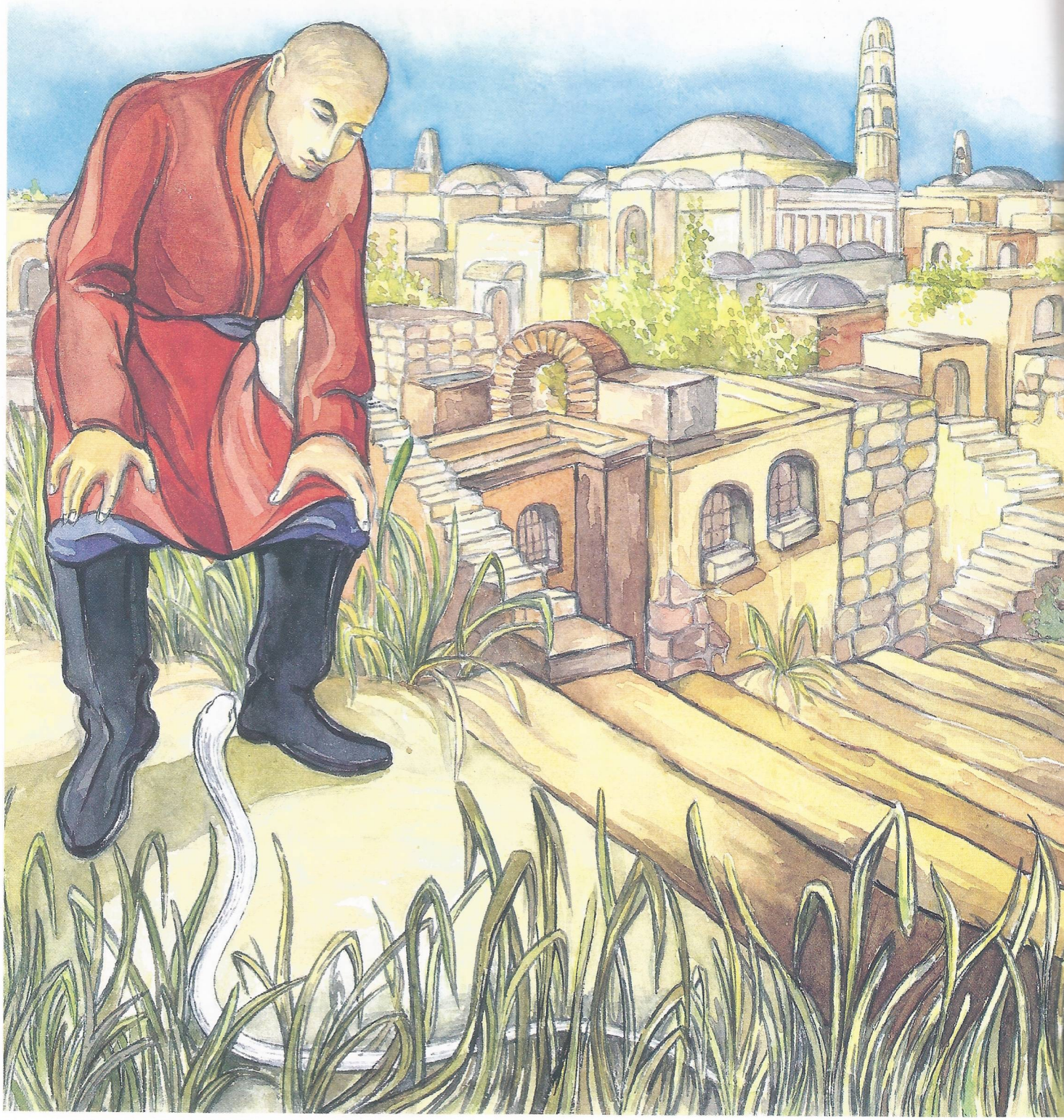

Yiğit padişah sarayına varmış. Padişah onu kabul edip:

- Hey garip, ben rüyamda ne gördüm, cevap ver! demiş.

- Rüyanda gördüğün kurttu, diye cevap vermiş yiğit.

Bunun üzerine padişah hazinesinden yüz altın para getirtip yiğite vermiş. O kadar çok parayı ilk kez gören yiğit, yılana gitmeden sevine sevine evine koşmuş. O paralara ev, at, inek ve diğer ev gereçleri alıp, sıkıntısız, varlık içinde hayatını sürdürmeye devam etmiş.

Günlerin birinde padişah tekrar bir rüya görmüş. Sabah hizmetçisini yiğite gönderip onun rüyasında ne gördüğünü çözmesini, çözemesse de başının kesileceğini söylemiş.

Padişahın hizmetçisini dinleyen yiğit, acı acı ağlayıp feryat etmiş. Çaresiz padişahın sarayının yolunu tutmuş. O an önüne aynı beyaz yılan çıkıvermiş. Yiğit onunla selamlaşıp baş eğmiş. Beyaz yılan onun selamını alıp:

- Hey garip, böyle hüzünlü hüzünlü nereye gidiyorsun? diye sormuş.

- Nasıl hüzünlü olmayabilirim ki! Padişah tekrar rüya görmüş ve benim çözmemi istemiş. Eğer çözebilirsem yüz altın para alacağım. Çözemezsem de kafam kesilecek. Sanırım benim sonun geldi, diye cevap vermiş ona yiğit.

- Ben o rüyanın nasıl bir rüya olduğunu biliyorum. Biliyorum, fakat söylemem. Bir keresinde sen beni kandırmıştın, demiş yılan.

Yiğit ona rüyayı söylemise için yalvarmaya başlamış:

- Yemin ederim, demiş, hem o sefer ki hem bu seferki paralar senin olacak.

- Peki, demiş yılan, bu sefer beni kandırmaya çalışma. Bana ihtiyacın olacak. Bir kerelik seni bağışlıyorum. Padişah sana rüyasını sorunca, sen: "Rüyanda gördüğün tilkiydi, ulu padişahım!" diyeceksin. Sonra yüz altın parayı al ve bir kuruşunu harcamadan bana getir.

Yiğit sevine sevine padişahın sarayına gelip diz çökmüş. Padişah:

- Haydi, söyle garip, benim rüyamda gördüğüm neydi? diye sormuş.

- Tilkiydi, ulu padişahım, diye cevaplandırmış yiğit.

Padişah ona yüz altın para getirtmiş. Paraları alan yiğit, bu sefer de yılana uğramayıp gizlice evine kaçmış. Eskisinden daha çok zenginleşmiş. Günler geçiyor, yiğit de gamsız, kedersiz, varlık ve güzellik içinde yaşamaya devam ediyormuş.

Bir gün öğlenleyin padişah uzanmışken uyuyakalmış. Uyurken bir rüya daha görmüş. Kalkıp hizmetçisini yiğite göndermiş.

Yiğit artık gerçekten hayatının sonunun geldiğini düşünüp hıçkıra hıçkıra ağlamış. Kendisinin yılanı kandırdığına pişman olup sövünüyormuş. Çaresizce saraya doğru yola çıkmış. Giderken tekrar beyaz yılana rastlamış. Yılan:

- Hey yalancı! Ben seni iki kere kurtardım. İki keresinde de beni kandırdın. Bu sefer kurtuluşun yok! demiş.

- Beyaz yılan, beyaz yılan! Sen beni iki kere korkunç ölümden kurtardın. Fakat ben zavallı, senin değerini bilmedim, seni kandırdım. Beni bağışla! Ana gibi iyi yürekli, baba gibi yüce gönüllü ol! Beni bu seferlik de bağışla. Hiç olmazsa öbür dünyaya temiz gideyim. Senin paralarını geri vereceğim. Çünkü onlar sana aittir, diye yakarmış yiğit, beyaz yılana.

Beyaz yılan yiğite çok acımış ve:

- Sen şimdi padişaha git. O nasıl bir rüya gördüğünü sorunca koyun kuyruğunu gördüğünü söyle. Sana verdiği yüz altını da bana getir, demiş.

Yiğit yılanla vedalaşıp saraya gitmiş. Padişah:

- Benim rüyamda gördüğüm neydi garip? Cevapla! demiş.

- Rüyanda gördüğün koyun kuyruğuydu, ulu sultanım! diye cevap vermiş yiğit.

Padişah ona yüz altın para verip mükafatlandırmış. Yiğit onları alıp beyaz yılana gelmiş.

- İşte ben geldim. Hiçbir kötülük düşünmedim. İşte, paraların hepsini getirdim. Şimdi eve gidip paraların geri kalanını da getireceğim. Ama, demiş, ben onları getireceğime dair önce de gönülden söz vermiştim. Bu nasıl oldu acaba, neden doğruluktan saptım?

Beyaz yılanın cevabı bilgeceymiş:

- Beni iyice dinle, yiğit. İlk kez padişah rüyasında kurt görmüştü. O zaman padişah ve halkı, tüm insanlar kurt gibi yırtıcı ve kötü niyetliydi. O yüzden sen sözünü tutmadın. İkinci kez, padişah rüyasında tilki görmüştü. O sırada padişah ve halkı tilki gibi yalancı ve sinsiydi. İşte bu yüzden sen de beni kandırdın. Şimdi ise padişah rüyasında koyun kuyruğu görmüş. Koyun iyilik ve adaletin işaretidir. Padişah halkı ezmeyi bırakıp adil ve iyi kalpli oldu.

Senin bir suçun yoktur. Tek suçlu padişahtır. O üç kere rüyasında üç hayvan gördü ve sonunda pişman oldu. İşte bu yüzden sen bana paraları getirdin. Memleket zalimken sen de zalimdin. Memleket hayırlı olunca sen de hayırlı oldun. Şimdi bu altınları al, benim onlara ihtiyacım yok, demiş ve gözden kaybolmuş.

ÜVEY KIZ

Bir varmış bir yokmuş, günün birinde kötü kalpli bir adam varmış. Onun bir oğlu, iki de kızı varmış. Kızlarından birisi onun öz kızı değilmiş. O yüzden ne adam, ne de evdeki başkaları kızı severmiş. Günlerin birinde evdekiler kızdan tamamen kurtulmayı düşünmüşler.

- Benimle ormana gelir misin? Ben odun keserim. O sırada sen de meyve toplar ya da örgü örersin, demiş ağabeyi.

Üvey kız yanına bir iplik yumağı ve boş bir kova alarak ormana gelmişler. Ağabeyi onu ormanın sık bir yerine götürüp kendisi atın koşumunu çıkarmaya başlamış.

- Sen meyve toplamaya başla. Balta sesi durunca geri dönersin, demiş kıza.

Üvey kız kovayı alıp meyve toplamaya koyulmuş. Ağabeyi ise yüksek bir ağacın tepesine bir tahta asıp sakin ve sessizce evine dönmüş.

Üvey kız meyve toplarken zaman zaman balta sesine kulak kabartıyormuş. Uzaktan rüzgârla sallanıp ağaca vuran tahtanın sesi balta sesi gibi geliyormuş. Kız da endişesiz meyvelerini toplamış. Sonunda kovası da dolmuş. O sırada akşam olup, rüzgâr durunca balta sesi de duyulmaz olmuş.

"Nihayet ağabeyim işini tamamladı" diye düşünmüş üvey kız ve eski yere gelince ağabeyinin izini bile bulamamış. Kızın gözleri dolmuş, uzun uzun ağlamış. Ağlayarak yola çıkana kadar karanlık ormandan geçmiş.

Yola çıkınca yumağını bırakmış ve onu takip ederek yürümeye başlamış. Giderken at sürüsünü görmüş ve sürü bakıcısına yaşlı gözleriyle:

- Yuvarlandı yumağım, gördün mü sen amcacağım! demiş.

- Gördüm, diye cevap vermiş çoban, Eğer bakarsan bir günlüğüne sürüye, şu at da senin olacak böylece! diyen çoban güzel bir tayı göstermiş.

Kız kabul etmiş ve sürüyü bir gün bakıp tayını aldıktan sonra yoluna devam etmiş.

Bir hayli zaman geçtikten sonra inek sürüsüne rastgelmiş. Üvey kız sürüyü bir gün bakıp karşılığında bir inek almış.

Sonraki iki gün bir koyun, bir keçi sürüsüne bakıp bir koyun, bir de keçi edinmiş. Onları da yanına alıp yoluna devam etmiş. Karanlık bastırırken çok uzakta bir ışık farketmiş. Hayvanları o ışığa doğru kovalamış ve nihayet köyün dışında küçük bir eve varmış. Kapıyı vurup içeri girdiğinde ise saçı apak yaşlı bir kadın görmüş. Kız onun büyücü ve zalim cadı olduğunu bilmiyormuş. Kadına:

- Yuvarlandı yumağım, gördün mü sen nineciğim? - diye sormuş.

- Gördüm, gördüm kızım, fakat sen uzun yoldan gelmişe benziyorsun. Birkaç gün burada kalıp dinlen, demiş cadı.

Ertesi sabah kalktıklarında cadı, kıza banyoyu yakmasını söylemiş. Kız sımsıcak banyo hazırlamış ve kadını yıkanmaya çağırmış.

- Peki kızım, fakat ben kendim banyoya kadar gidemem. Sen benim elimden tut. Ya da arkamdan dizinle vur, diye cevap vermiş cadı.

- Hayır nine. Sen yaşlısın ve canın acır, diyerek kız cadıyı elinden tutup banyoya götürmüş.

- Süpürgeyi ters tarafından tutup tüm gücünle sırtıma vur, demiş cadı.

- Hayır nine, öyle yapamam, demiş kız ve akağaçtan yapılmış güzel, yumuşak lifle yıkamış cadıyı.

Banyodan sonra kız cadıyı odaya getirip, temiz yatağa yatırmış.

- Şimdi kızım, benim saçımı tarar mısın? demiş cadı.

Üvey kız tarağı alıp kadının apak saçlarını taramaya başlamı;ş. Bir de ne görsün! Kadının saçının her bir telinde altın ve gümüş, inci ve mercan asılıymış. O kadar güzellermiş ki bakınca parlayıp göz kamaştırıyormuş! Ama kız onlara dokunmamış.

Üvey kız cadının saçlarını tarayıp örmüş.

- Kızım, şimdi birazcık oyna. Senin oynayışına bakmak istiyorum, demiş. Takıları alıp almadığını

kontrol etmek için.

Kız kalkıp oynamaya, ayaklarını yere vurarak etrafta dönmeye başlamış. Fakat bir tane bile takı düşmemiş.

Sonra cadı onu az önce kuruması için banyoya bırakılan çamaşırlarının kuruyup kurumadığını bakmaya göndermiş. Kız banyoya girdiğinde içi altın ve gümüş, pırıl pırıl inci ve mercan dolu ağaç kutuyu görmüş! Ama "başkasının malına dokunulmaz" diye düşünüp onlara da dokunmamış. Banyodan döndüğünde cadı ona:

- Çamaşırlar kurumuş mu? diye sormuş.
- Kurumuş, kurumuş, diye cevap vermiş kız.
- Peki kızım. Ben senin oynayışını pek beğendim. Benim için biraz daha oynar mısın? demiş.

Kız tekrar etrafta dönüp oynamaya başlamış. Fakat ne kadar oynadıysa da üzerinden bir tane bile kıymetli mücevherlerden düşmemiş.

- Artık, özgürsün, evine dönebilirsin. - demiş cadı.
- Çok isterdim. Ancak evimin yolunu bilmiyorum, diye yanıt vermiş üvey kız.
- Ben sana yolu gösteririm. Üstüne şu yeşil sandığı da veririm. Fakat onu yolda açma, diye uyarmış onu cadı.

Üvey kız sandığı alıp atına oturmuş. İnek, koyun ve keçi de onu takip etmişler.

Böylece gündüz yürümüş, gece yürümüş. Nihayet köyüne yaklaşmış. Bunu hisseden evdeki köpek, şöyle havlamış:

- Hav, hav, onu siz ölüme gönderdiniz. O ise hediyelerle dönüyor!

Evdekiler hemen çıkıp köpeğe sopayla vurmuşlar. Köpek daha sık havlamaya başlamış:

- Görderdiniz ölüme, oysa o zenginleşmiş!

O sırada üvey kızın kendisi de eve yaklaşmış. Attan inip eve girmiş ve herkesin önünde sandığı açmış. Sandıktaki altın ve gümüş, inci ve çeşitli değerli taşlar parlayıp herkesin gözünü kamaştırmış!

O günden itibaren üvey kız zenginleşmiş. Ailedekiler ise onu kıskanmaya başlayıp onun malına göz dikmişler. Sonunda zenginleş-

mesi için öz kızlarını da ormanda bırakmaya karar vermişler.

Kız boş kova ve yumak alıp ağabeysiyle ormana gitmiş. Ağabeysi kızı ormanın sık yerine bırakıp eskisi gibi ağaca tahta asmış ve evine dönmüş. Kız akşam rüzgârın dinmesiyle ses durduğunda ağabeyininin olduğu yere gitmiş. Ağabeyini bulamayınca ağlaya ağlaya ilerlemiş.

Yolda at sürüsüne rastlamış. Çobana yol sormuş. Çoban:

- Bir gün atlara bakarsan iyi bir at veririm, demiş.

- Yok, yok. Ben at istemiyorum, demiş kız ve yoluna devam etmiş. Yolda rastladığı inek, koyun ve keçi sürüleri bakıcılarına da aynı şeyleri söylemiş. Yürüye yürüye cadının evine kadar gitmiş. Eve girip cadıya:

- Yolumu kaybettim. Yol gösterir misin, ihtiyar? demiş.

- Gösteririm. Önce bana bir banyo hazırlar mısın? Kemiklerim sızlıyor, bana acı, diye yalvarmış.

Kız banyo hazırlamış.

- Şimdi beni banyoya götür. Elimden tutup arkamdan dizinle itersin, demiş ona cadı.

- Peki, demiş kız ve cadının elinden tutup arkasından iteleyerek banyoya getirmiş.

- Şimdi kızım, benim sırtımı lifle. Süpürgeyi ters tarafından tutup tüm gücünle vur. Yoksa ben hiçbir şey hissetmem, demiş.

Kız cadının dediklerini aynen yapmış. Daha sonra cadı saçını taramasını istemiş. Cadının saç tellerindeki gümüş ve altın, inci ve mercan pırıl pırıl parlıyormuş. Kız hemen onları çıkartıp avuçlayarak cebine, her tarafına doldurmuş.

Sonra cadı kızın oynayıp yaşlı gönlünü eğlendirmesini istemiş. Kız kalkıp oynamaya başladığında her tarafından değerli taşlar dökülmüş.

Daha sonra cadı onu banyoya göndermiş. Kız banyoya girdiğinde raftaki altın ve gümüş, inci ve mercan dolu kutuyu görünce gözleri pırıl pırıl olmuş.

"İşte, kardeşim nasıl zengil olmuş" diyerek avuçlayıp herarafına sokmuş.

Cadı, kız döndüğünde ikinci kez oynamasını rica etmiş. Bu sefer de kızın her tarafından değerli taşlar birer birer dökülmüş.

Cadı onu sınadıktan sonra:

- Artık evine dönebilirsin, demiş.

Cadı, ona yolu gösterip eline siyah sandık vererek yolda açmamasını söyledikten sonra onu göndermiş.

Kız az gitmiş, çok gitmiş. Sonunda köyüne yaklaşmış.

Onun gelişini hisseden köpek:

- Zenginliğe göz koyan ölümünü bulup geldi, diye havlamış.

Evdekiler köpeği susturmaya çalışmışlar. O ise daha çok havlamış.

O arada kızın kendisi de avluya girmiş. Hemen siyah sandığı açıvermiş. Sandıktan büyük siyah bir yılan çıkmış. Yılan, kızın boynunu sarıp onu boğmuş.

İyi insanlar daima iyilik, kötü insanlar ise daima kötülük bulurlar.

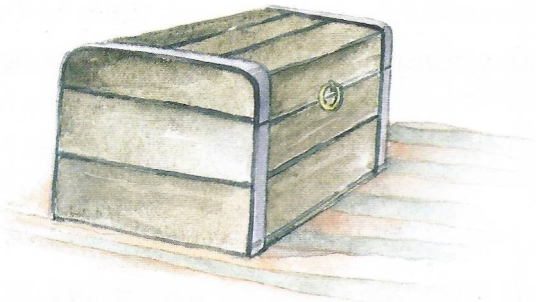

HÜNER KAZANDIRIR, HÜNERSİZLİK BATIRIR

Bu çok eskiden; keçilerin sakat taşıdığı, kargaların orak biçtiği, balıkların kurakta yaşayıp, atların suda dörtnal koştuğu, insanların ise uçmayı bildikleri zamanda olmuş diyorlar. Yeryüzünde meşhur bir usta varmış. O hayatında ne mal ne de mülk toplamış. Fakat güzel bir kız büyütmüş. Kız her bakımdan güzelmiş; yüzü pembe, dili keskin, eli de hünerliymiş. Etrafta kızın ününü duymayan, çevrede onunla evlenmek istemeyen delikanlı yokmuş. Her ne kadar zengin, adlı sanlı yiğitler kızı istedilerse de kız onları:

- Ben hiçbir hazine istemiyorum. Ben gönlüme göre eş istiyorum, deyip gönderiyormuş.

O civarın padişahının evlenmemiş bir oğlu varmış. Kızın ünü saraya kadar ulaşınca, şehzade kıza bakmak istemiş. Kızı görünce de aklı başından gitmiş, kıza aşık olmuş. Kızın kendisiyle evlenmesini istemiş. Bu isteğe kız:

- Sen ne kadar şöhretli ve şehzade olsan bile bu bir sanat değildir. Eğer benimle evlenmek istiyorsan bir hüner öğrenmelisini. Kendi hünerinin ustası olduğunda seninle evlenirim, diye şart koşmuş.

Bu sözleri kızın inci gibi ağzından duyan şehzade, çok şaşırdıysa da:

- Peki, senin dediğin olsun. Bana sadece bir yıl zaman tanı. Bu zaman içinde bir hüner öğrenip geri dönerim, diyerek gitmiş.

Saraya dönen şehzade dünyanın her tarafından halı ustalarını çağırıp onlara şöyle demiş:

- Eğer kim bana bir yılda halı dokuma sanatını öğretirse ben onu mükafatlandırır ve kendi baş dokumacım yaparım!

Ortaya ak sakallı yaşlı bir adam çıkıp:

- Ben size öğretirim. Fakat verdiğiniz sözü unutmayınız, demiş.

Böylece şehzade halı dokumayı öğrenmeye başlamış. Günlerin nasıl geçtiğini bile farketmiyormuş. Böylece aradan bir sene geçmiş. Şehzade usta dokumacıdan halı dokuma sanatı-

nın inceliğini kavramış. Sevinçle üstadını mükafatlandırıp baş dokumacı yapmış. Kendisi de olağanüstü kıza gitmiş ve evlenmişler.

Kırk gün, kırk gece düğün yapmışlar.

Az geçmiş, çok geçmiş. Şehzadeyle kızın tatlı hayatları sürüp gidiyormuş. Bu süre içerisinde şehzadenin babası vefat edip şehzade padişah olmuş.

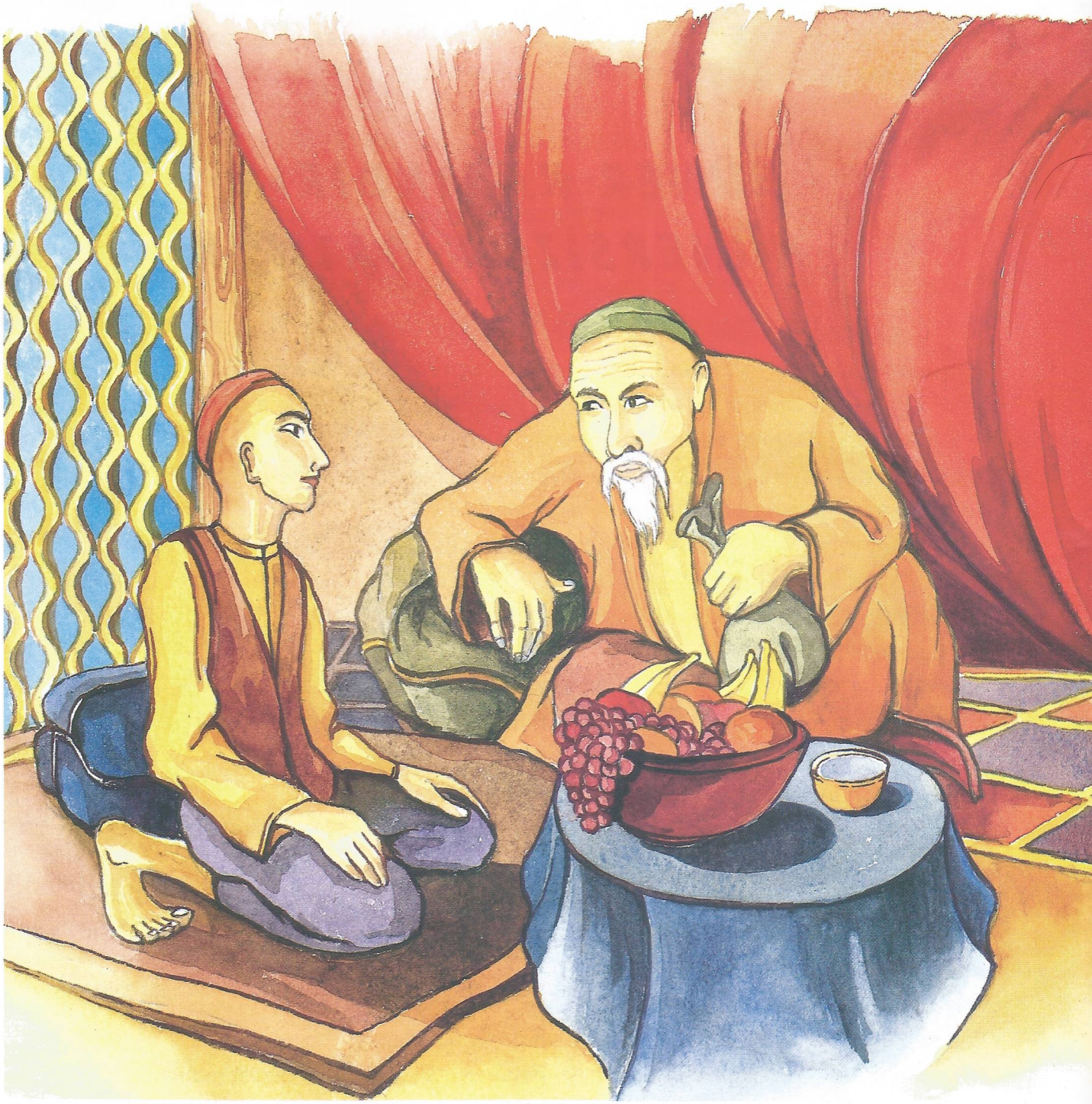

Padişah bir gün kendi sahip olduğu yerleri gezmeye çıkmış. Uzun bir yolculuktan sonra kendisini tanımadığı bir şehrin duvarında buluvermiş. Duvarın kapısından içeri girer girmez kafasına çuval giydirip attan itmişler, bacak ve kollarını bağlayıp götürmüşler. Padişah kendisine geldiğinde etrafında giysisiz dolaşan birçok çıplak insan görmüş. Gördüklerine inanamayıp şaşkın şaşkın bakınırken yanına birisi gelmiş ve:

- Neden böyle bakınıyorsun? Senin burada elbiselere ihtiyacın olmaz, diyerek onu soyup elbiselerini götürmüş.

Adam çıkar çıkmaz insanlar padişahın etrafını sarıp onun kim olduğunu, nereden geldiğini sormaya başlamışlar. Padişah o an ayılmış ve:

- Burası neresi? Bizimle ne yapacaklar? - diye sormuş.

- Nerede olduğumuzu biz de bilmiyoruz. Bizimle ne yapacaklarını da bilmiyoruz. Her gün aramızdan yüz kişi seçip götürüyorlar. Gidenlerden dönen olmadı, diye cevap vermişler ona.

Onlar konuşurken demir kapı açılıp içeriye muhafızlar girmişler ve içinde padişahın da bulunduğu birkaç kişiyi alıp götürmüşler. Padişah dışarıya çıktığında ayak altında serpilen insan kemiklerini görüp çok korkmuş. Sonunda korkusunu yenip muhafızların birine yaklaşmış ve:

- Beni efendinize götürün. Benim ona söyleyecek önemli şeylerim var, demiş.

Muhafız:

- Biz efendimizsiz de senin yağlarını nasıl eritip, terini nasıl sıkabileceğimizi biliyoruz, diye dalga geçmiş.

- Boşuna alay ediyorsun. Ben sizin düşündüklerinizden daha fazla kâr getirebilirim, demiş ona padişah.

"Kâr" sözünü duyan harami, alayı bırakıp:

- Ne yapabilirsin ki? diye sormuş.

- Ben halı dokumasını bilirim. O halılar için padişah sarayında size çok para verirler, demiş padişah.

Padişahı baş haramiye götürmüşler. Baş harami onu giydirip beslemelerini emretmiş ve sonra gerekli aletleri verip ayrı bir odaya yerleştirmişler.

Tam bir ay sonra ilk halı hazır olmuş. Halı o kadar muhteşem güzellikte olmuş ki haydutlar hemen saraya götürüp satmışlar ve padişaha yenisini dokumasını söylemişler.

Gelelim saraya. Padişahın karısı padişahın kayboluşunu kimseye söylemeden kocasının giysilerini giyip, tacı başına geçirip tahta geçmiş ve halkı yönetmeye devam etmiş. Padişahın kayboluşundan iki ay sonra saraya halı satıcıları gelmişler. Kadın, güzelliği göz kamaştıran halının kocasının elinden çıktığını hemen anlamış. Dikkatle baktığında ise çiçek ve bitki motifleri üzerinde kocasının isminin gizlice dokunduğunu farketmiş. Padişahın karısı satıcılara istedikleri parayı verip:

-Başka bunun gibi halılar olursa getirin, demiş.

Padişah haramilerin elinde iki sene geçirmiş. Bu iki sene içinde karısına, içinde gizli işaretlerle başına gelenleri anlatan on tane halı göndermiş. Böylece padişahın karısı kocasının kimin elinde ve nerede bulunduğunu öğrenmiş.

Haramiler padişahın karısına sonuncu halıyı getirdiklerinde, bin asker hazırlanmasını ve satıcıların tutuklanmasını emretmiş.

Paşidahın karısı beyaz atını eyerleyip bin askerle kocasının bulunduğu şehre doğru sefere çıkmış. Şehre ulaşınca kocası tarafından bildirilen eve girmiş. Evin sahibini tutuklatıp, orada bulunan tutuklu insanları serbest bırakmış. Odaların birinde de saçı sakalı büyümüş kocasını bulmuş.

Kocasını hemen tanıyan kadın, onu ata bindirip saraya götürtmelerini emretmiş.

Ambarların birinde haramiler tarafından çalınmış altın ve gümüşler bulmuşlar. Oradaki insanlar, özellikle de şehir sakinleri şaşırıp kalmış.

Padişahın karısı haramileri sıraya dizip, onlara ceza vermeleri halka teslim etmiş. Çalınmış malları ise halka dağıtıp kocasıyla saraya gönmüş.

Padişah yıkanıp giyindikten sonra tahtına geçmiş. Karısı ona şöyle demiş:

- İşte beyim. Senin padişah olman seni kurtaramadı. Senin hünerli olman seni ve başkalarını kurtardı. Bu yüzden "Hüner kazandırır, hünersizlik batırır" derler.

Padişah, karısının aklına hayran kalmış ve ona teşekkür etmiş. O zamandan beri onlar daha mesut ve güzel bir hayat sürmüş diyorlar.

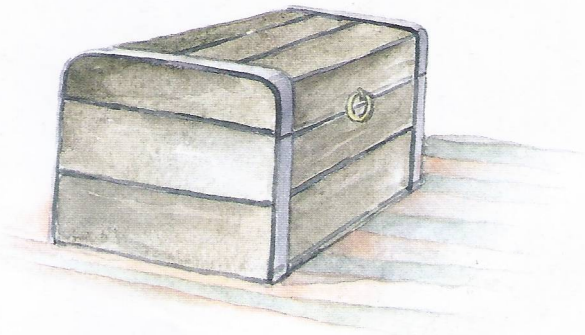

Türk Dünyası Masalları

TATAR MASALLARI

Ne Daha Değerlidir

Beyaz Yılan

Üvey Kız

Hüner Kazandırır Hünersizlik Batırır

ISBN 975-308-039-5

KİTAP MARKET 2 1.500.000 TL. 1,5 YTL.
İstanbul:(0212) 210 91 31 pbx İzmir:(0232)445 00 63
080392